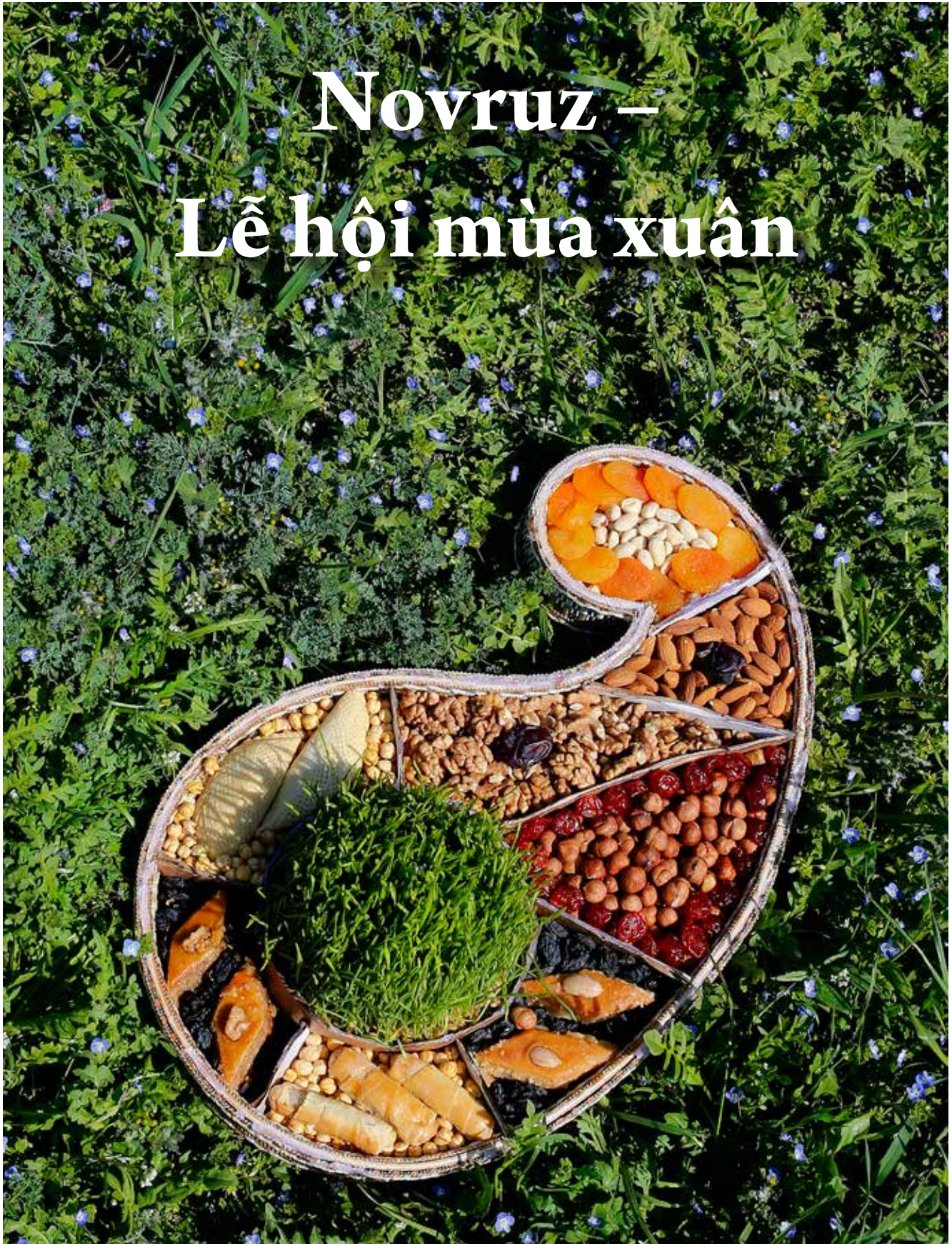

Novruz – Lễ hội mùa xuân

Trên thế giới có muôn vàn các lễ hội. Tuy nhiên, khi tìm hiểu về các lễ hội cổ đại, ta không thể không nhắc tới Novruz – một ngày lễ có từ thuở sơ khai văn minh nhân loại.

Ngày lễ của mỗi quốc gia đều thể hiện tính cách, thói quen và sở thích của con người, nét điển hình tốt đẹp nhất của tập tục, truyền thống. Nhìn chung, nếu bạn muốn phác họa bức tranh về một quốc gia với các gam màu tươi sáng, hãy ghé thăm đất nước đó vào mùa lễ hội.

Novruz ở A-déc-bai-gian là một hiện tượng hết sức đặc biệt. Theo nghiên cứu của các nhà sử học, lễ hội này đã có niên đại 5000 năm, nhiều khả năng bắt nguồn từ tập tục mừng ngày xuân phân, thiên nhiên đâm chồi nảy lộc dưới thời Ba-bi-lon. Xuân phân là khi mặt trời di chuyển từ bán cầu nam tới bán cầu bắc, thời gian ngày và đêm dài bằng nhau. Ngày này được tổ chức ăn mừng bằng nhiều cách khác nhau ở mỗi quốc gia. Ở các nước phương bắc, đây cũng là ngày mùa xuân bắt đầu, thời điểm cần chuẩn bị cho việc đồng áng. Tuy nhiên, trước khi bắt tay vào các công việc bận bịu của năm mới, tranh thủ thời gian thăm người thân, gặp bạn bè, thư giãn giải trí cũng rất cần thiết.

Tại kỳ họp thứ tư của Ủy ban Liên Chính phủ về Bảo tồn các di sản văn hóa phi vật thể, diễn ra từ ngày 28/09 đến 02/10 năm 2009, Novruz được đưa vào danh sách di sản văn hóa phi vật thể đa quốc gia đại diện của nhân loại (A-déc-bai-gian, Ấn Độ, Iran,

Kur-gur-xtan, Pa-ki-xtan, Thổ Nhĩ Kỳ và U-dơ-bê-ki-xtan). Vào ngày 19/02/2010, tại kỳ họp thứ 64, Đại hội đồng Liên hiệp quốc đã thông qua nghị quyết công nhận ngày 21/03 hàng năm là Ngày Quốc Tế Novruz và yêu cầu các quốc gia tổ chức lễ hội này cần “nghiên cứu lịch sử và các tập tục truyền thống của lễ hội để truyền tải kiến thức về di sản này tới đông đảo cộng đồng quốc tế”.

Lời đề xuất trên hẳn là rất quan trọng, nhưng có lẽ là không cần thiết với A-déc-bai-gian. Tại quốc gia này, nơi đặc biệt trân trọng kỳ nghỉ xuân, mọi người thường dành hàng tuần trước Novruz để chuẩn bị. Một tháng trước lễ hội, thứ Ba hàng tuần được chọn để tiến hành các nghi thức đặc biệt, dành riêng cho 4 nguyên tố nước, lửa, gió và đất Vào ngày thứ Ba đầu tiên (“su chashanbasi” trong tiếng A-déc-bai-gian), theo tập tục, mọi người sẽ tới ven bờ sông, suối để đón bình minh. Khi những tia nắng đầu tiên ló rạng, bạn cần vẩy nước lên người bản thân và láng giềng. Sau đó, bạn hứng một bình nước, mang về nhà tưới lên sân và các góc nhà bằng dòng nước tươi mát đó.

Ngày thứ Ba thứ hai (“od charshanbasi”) được dành cho nguyên tố lửa. Người dân đốt lửa mừng ngoài sân cho thanh niên trong nhà nhảy qua và nói “Hỡi Ngọn lửa năm mới, hãy đốt cháy hết những ốm đau, khó khăn và trắc trở trong năm qua của ta.”

Ngày thứ Ba tiếp theo (“yel charshanbasi”) dành cho không khí-gió. Nguyên tố gió được tin là có khả năng xua tan mây mù, thứ mang đến rắc rối. Bởi vậy, câu khấn của ngày hôm đó là “Hỡi Gió, ta mong Gió có sức mạnh để xua đi xui xẻo trong năm mới!”

Ngày thứ Ba cuối cùng (“torpag charshanbasi”) là ngày của Đất. Tất cả các hoạt động của 3 ngày thứ Ba trước được lặp lại. Theo truyền thống, mỗi người cần nhảy qua lửa 7 lần, và khi lửa gần tàn, một cành cừ lý hương nhỏ sẽ được thả vào than hồng, tập tục được coi là phương cách loại bỏ tà ma. Ngon lửa sau đó phải được để tàn lụi tự nhiên. Sau đó, mỗi người sẽ cầu nguyện, chờ khi đêm xuống và ghé qua cửa nhà hàng xóm. Hai từ được nghe thấy đầu tiên sẽ quyết định xem điều ước đó có thành hiện thực hay không.

Khi dọn mâm ra, Samani – một loại đĩa bày mâm cây bột mỳ ,bước bằng ruy-băng đỏ sẽ được để ở chính giữa bàn trang trí. Theo thứ tự, ngày đầu tiên của Lễ Novruz tượng trưng cho mùa xuân, tương tự như vậy, ngày thứ hai-mùa hè, ngày thứ ba - mùa thu, ngày thứ tư - mùa đông. Trong ngày đầu tiên, tất cả thành viên của gia đình phải ở nhà. Người dân quan niệm “nếu bạn không ở nhà vào ngày này, bạn sẽ phải lang thang ngoài đường suốt 7 năm tiếp theo.” Những ngày tiếp theo của Novruz được dành cho liên hoan và thăm quan.

IRS Tiếp nối truyền thống

IRS Tiếp nối truyền thống

Novruz là ngày lễ phổ biến nhất cho các buổi biểu diễn truyền thống Ashiq và Khananda khắp đất nước. Người đi trên dây phò diễn tài năng, các pahlavan (lực sĩ) đấu vật với nhau và hội thi truyện tranh với hai nhân vật chính là Kos-Kosa (Râu Dê) và Kechal (Ông Hối).

Các sự kiện chính của lễ hội được tổ chức bên những bức tường của tháp Trinh nữ (Maiden). Đỉnh tháp được trang trí bởi 1 samani lớn và 1 cây đuốc cháy, tượng trưng cho sự tỉnh giấc của thiên nhiên.

Trẻ con rất thích thú với ngày lễ này. Ai cũng được vui đùa và nhận quà. Trẻ con gõ cửa nhà hàng xóm, để túi và mũ trước bậc thềm rồi nấp thật nhanh. Chủ nhà, theo tục lệ, sẽ trả lại mũ và túi có nhiều kẹo bánh ngày lễ.

Trong lễ hội mùa xuân này, người lớn thường trao nhau "Novruz payi". Trên 1 khay (khoncha) lớn bằng đồng hoặc bạc, họ

Yanar-dag (“ngọn núi cháy”) là một di tích tự nhiên gần thành phố Ba-cu. Ngọn lửa đã cháy ở đây hàng thiên niên kỷ và chưa bao giờ lụi tàn.

bày 1 đĩa samani, kẹo, hạt, hoa quả khô, trứng được tô màu và nặn rồi gửi chúng tới nhà hàng xóm. Khay khoncha sẽ không bao giờ bị trả lại rỗng mà luôn được bổ sung thêm các thức quả khác của lễ hội như một lời chúc cho gia chủ không mất đi sự thịnh vượng.

Bàn tiệc của lễ Novruz luôn ngập tràn màu sắc và hương thơm. Ở chính giữa bàn, mọi người bày khoncha và xung quanh đó là 7 sản vật truyền thống với tên bắt đầu bằng chữ cái “S” như sud

(sữa), samani (cháo bột mì), sabzi (rau), vãn vãn... Bữa ăn chính là pilaf với thịt và hoa quả khô. Phụ nữ sẽ đặt bánh kẹo – baklava, shakabura, badambura, shaker-chorak cũng như hoa quả và các loại hạt trên bàn. Tuy nhiên, điều quan trọng nhất là mọi người đều phải vui vẻ bên bàn tiệc. Dù sao thì đây cũng là ước vọng của tất cả: tinh thần năm mới sẽ luôn phấn khởi như tinh thần Novruz. 🌟